

Obsah

O autorech	9
Úvodem: Cirkulární kvadratura kruhu	13
1 Cirkularita a její vztah k realitě a ke společenské objednávce ...	19
1.1 21. století: „Revoluční“ trendy v ekonomickém myšlení	22
1.1.1 Nová ekonomie, alternativní destrukce a kreativní ekonomika	23
1.1.2 Nová ekonomika a nová ekonomie	26
1.1.3 Alternativní směry	27
1.1.4 Kreativní: ekonomie, ekonomika, třída, průmysly,.. ..	29
1.1.5 Kořeny kreativní ekonomie a její souvislost s cirkulární ekonomikou	30
1.1.6 Další aspekty kreativní ekonomie	33
1.2 Zrod a pojmová podstata cirkulární ekonomie	35
1.2.1 Má cirkulární ekonomie oporu ve společnosti?	35
1.2.2 Pojmová podstata cirkulární ekonomie	37
1.2.3 Je cirkulární ekonomie reakce nebo startér strachu lidstva?	38
1.2.4 Důsledky existence paradigmatu	39
1.3 Některé ekonomické aspekty cirkulární ekonomie	40
1.3.1 Základní ekonomické postřehy	40
1.3.2 Zásadní odlišnost cirkulární ekonomie od zkoumaných teorií	42
1.3.3 Paradoxy případné globalizace paradigmatu	44
1.3.4 Základní obrys cirkulárního produkčního řetězce	46
1.3.5 Je cirkularita novinka?	48
1.3.6 Ilustrativní příběh elektroodpadu a pračky	50
1.3.7 Ilustrativní příběh hliníku – neschopnost udržení cyklu	52
1.3.8 Několik dalších poznámek k ekonomickým souvislostem	54
1.4 Ideologická podstata cirkulární ekonomie	55
1.4.1 Malthus	55
1.4.2 Další kořeny touhy po cirkularitě	57
1.4.3 Definice a ideologická podstata cirkulární ekonomie	57
1.5 Důsledky prosazování cirkulární ekonomiky	58

2	Cirkulární ekonomika a právo Evropské unie	73
2.1	Cirkulární ekonomika a struktura „zelené“ politiky EU	74
2.1.1	Primární právo EU	74
2.1.2	Vývoj politiky životního prostředí v primárním právu	75
2.1.3	Obsah politiky životního prostředí v primárním právu	76
2.1.4	Sekundární (legislativní) právní akty	78
2.1.5	Terciární (nelegislativní) právní akty	78
2.2	Konkrétní opatření v oblasti oběhového hospodářství	79
2.2.1	Akční programy	79
2.2.2	Sedmý akční program: „Spokojený život v mezích naší planety“	80
2.2.3	Osmý akční program	80
2.2.4	Akční plány	81
2.2.5	První balíček pro oběhové hospodářství	81
2.2.6	Druhý balíček pro oběhové hospodářství	84
2.2.7	Závazné právní akty v rámci 1. balíčku oběhového hospodářství a strategie pro obaly	84
2.2.8	Revidovaná směrnice 2018/851 o odpadech	85
2.2.9	Revidovaná směrnice 2018/852 o obalech a obalových odpadech	86
2.2.10	Revidovaná směrnice 2018/850 o skládkách odpadů	87
2.2.11	Revidující směrnice 2018/849	88
2.2.12	Směrnice týkající se vozidel s ukončenou životností	88
2.2.13	Směrnice týkající se odstraňování použitých baterií	89
2.2.14	Směrnice týkající se využití odpadních elektrických a elektronických zařízení	90
2.2.15	Směrnice 2019/904 o zákazu plastů na jedno použití	91
3	Technologické změny, výzkum a vývoj jako podmínka prosazení cirkulární ekonomiky	99
3.1	Odraz cirkularity v normotvorné a v odborné literatuře	99
3.1.1	Cirkulární ekonomika z hlediska standardů – indikátory	104
3.1.2	Inovace jako motor cirkularity: jaké inovace nejvíce pomohly prosadit cirkulární ekonomiku?	106
3.1.3	Cirkularita v současné odborné literatuře	107
3.1.4	Průmysl 4.0: jak souvisí s cirkulární ekonomikou?	108
3.1.5	Zaměření výzkumu podle propojení vědních oblastí	109
3.2	Některé zahraniční zkušenosti s výzkumem	112
3.3	Podpora výzkumu v České republice	116

3.3.1	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)	116
3.3.2	Operační program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost (OP TAK)	117
3.3.3	Modernizační fond	118
3.3.4	Technologická agentura České republiky (TA ČR)	118
3.3.5	Operační program Životní prostředí (OP ŽP)	119
3.4	Kdo financoval, financuje a bude financovat cirkularitu	120
3.4.1	Struktura financování vědy a výzkumu v České republice	120
3.4.2	Obecný pohled na efektivitu investic do vědy a výzkumu	121
3.4.3	Eco-Innovation Index	122
3.4.4	Význam racionálního měření a vyhodnocení výsledků	125
3.4.5	Podíl mezinárodních organizací, států, měst a soukromých společností	126
3.4.6	Města jako střediska cirkularity	127
3.5	Lze v rozumné době a za rozumných nákladů očekávat technologický průlom v oblasti cirkulární ekonomiky?	129
3.5.1	Příklady budoucích možností – produktivita energetických zdrojů	131
3.5.2	Možnosti uplatnění cirkulární ekonomiky v energetických tocích – produktivita	135
3.5.3	Produktivita pracovní síly	137
3.5.4	Jsou obnovitelné zdroje příkladem cirkulární ekonomiky?	139
3.5.5	Globální návaznosti a poznámky k ekonomickému rozvoji	139
3.5.6	Ekonomika projektových řešení – rozvoj a investice	140
3.5.7	Životní cykly projektů rozvoje – cirkulární cykly a investice	141
3.5.8	Krize a rizika projektových řešení	142
3.5.9	Ekonomický koncept jako východisko projektového návrhu	143

4 **Regulace, daně, normy, podpora investic: páky prosazení paradigmatu a cirkulární ekonomiky do praxe**

4.1	Vytváření prostředí versus řízení ekonomiky	152
4.1.1	Institucionální okolnosti	154
4.1.2	Regulace, řízení pomocí daňových opatření, normotvorba: běžné metody ovlivňování hospodářství v tržních ekonomikách	161
4.2	Indikátory cirkularity	169
4.2.1	Rozdělení indikátorů CE z hlediska úrovně cirkularity	170
4.2.2	Rozdělení indikátorů CE z hlediska pilíře udržitelnosti	171
4.2.3	Rozdělení indikátorů CE z hlediska fáze životního cyklu	172

4.2.4	Indikátory cirkularity na podnikové úrovni	173
4.2.5	Nanoúroveň	175

5 Realita cirkulární ekonomiky v EU a České republice 183

5.1	Stav cirkulární ekonomiky a jejího pronikání do ekonomiky	183
5.1.1	Strategické projekty cirkulární ekonomiky v rámci EU	184
5.1.2	Indikátory cirkulární ekonomiky používané v Evropské unii	185
5.1.3	Kompozitní indikátor: eko-inovační index	186
5.1.4	Monitorovací rámec cirkulární ekonomiky v EU	187
5.1.5	Monitorování vzniku a zpracování odpadu	187
5.1.6	Produktivita zdrojů	189
5.1.7	Produkce odpadů, míra recyklace a další parametry v Česku	191
5.1.8	Produkce odpadu v Česku z pohledu odvětví	192
5.2	Konkrétní stav prosazování cirkulární ekonomiky v dopravě	196
5.2.1	Cirkulární ekonomika v dopravě a dopravní infrastruktura	196
5.2.2	Přepravní objemy a objemy mezinárodního ochodu	197
5.2.3	Začlenění principů cirkulární ekonomiky do dopravy	201

6 Vliv přijetí cirkulární ekonomiky na výkon hospodářství 209

6.1	Regionální analýzy úrovně přijetí cirkulární ekonomiky	209
6.2	Klasifikace evropských států z hlediska úrovně rozvoje cirkulární ekonomiky	210
6.2.1	Metodika	210
6.2.2	Klasifikace států EU v letech 2010 a 2018	212
6.2.3	Klasifikace států podle úrovně změn indikátorů 2010–2018	221

7 Některá rizika prosazování cirkulární ekonomiky 227

7.1	Primární rizika negativních dopadů	227
7.2	Sekundární „kriminální“ rizika	234

Závěrem: Cirkularita zvítězí – jde jen o cenu, kterou zaplatíme 249

Rejstřík	252
Slovníček vybraných pojmů	254
Abstrakt	263
Abstract	264